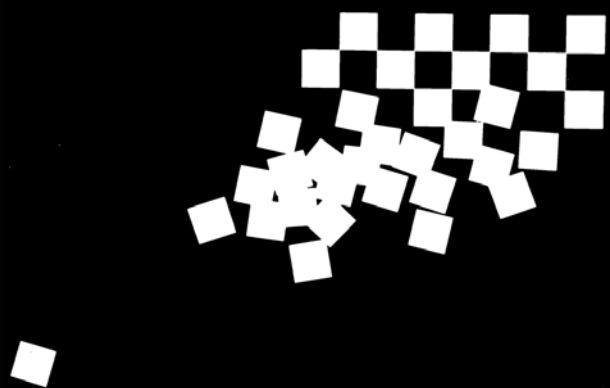

CHESS

Stillasservice AS

Vi tilbyr alt innen:

▮ **Fasadestillas**

▮ **Rullestillas**

▮ **Tildekking**

▮ **Industriklatring/ TT**

Ring oss på 55 20 80 00
eller se www.s-t-s.no

K o n s e r t v e r s j o n e n

CHESS

B e n n y   A n d e r s s o n ,
T i m   R i c e ,
B j ø r n   U l v a e u s

Bergenhus Festning

17., 19., 21. august 2005

Lysdesign:	Stein Phillips
Lyd:	Péter Dán, Gyaula Görgényi
Lys og lydteknikk	Avab CAC Bergen
Florence:	Tone Kvam Thorsen
Russeren:	Marc Heller
Amerikaneren:	Attila Serbán
Svetlana:	Katrine Lunde Mackenzie
Molokov:	Balázs Póka
Popkor:	Katrine Lunde Mackenzie Iuliana Ciocoiu Ovidiu Cozma
Keyboards:	Tove Kragset
El. gitar:	Bjarte Åsmul
El. bass:	Halvor Folgerø/Yngve Moe
Trommer:	Magne Trengereid

Timisoara Filharmoniske Kor og Orkester
Bergen Operakor

Dirigent: Anne Randine Øverby

Bergens største tilbyder av byggeklare tomter.

Bergen tomteselskap

www.bts.no

MUSIKALEN CHESS

I 1982, da ABBA ble oppløst, bestemte alle medlemmene seg for å starte sin egen karriere. Bjørn og Benny kastet seg ut i et tre-års prosjekt som endte opp med CHESS, en av dette århundrets mest suksessfulle musikal.

Ideen til å lage en musikal hadde lenge appellert til Bjørn og Benny.

Etter å ha laget en mini-opera, "The Girl With The Golden Hair", som var en del av "ABBA - The Album", ønsket de å gjøre mer. Den internasjonale suksessen med ABBA hadde skaffet dem kontakt med den britiske komponist/tekstforfatter-duoen Andrew Lloyd Webber og Tim Rice. Teaterprodusenten Richard Vos kom med ideen om å knytte et samarbeid mellom Bjørn og Benny og Tim Rice. Tim Rice hadde i lang tid vært fascinert av tanken om å skrive en musikal basert på de mange bisarre menneskene som fantes i sjakkverdenen, og det var en ide som Bjørn og Benny kunne sette seg inn i.

I 1983 gikk det meste av tiden til å komponere temaene til musikalen, og musikken ble sendt til Tim Rice i England. På slutten av 1983 startet innspillingen av dobbelt-albumet i ABBAs populære Polar Music Studios i Stockholm. De brukte samme strategi som Rice og Lloyd Webber gjorde med Jesus Christ Superstar; først ble musikken sendt ut på markedet, deretter startet den lange veien med å få den finansiert til musikal.

Etter måneders forberedelser var musikalen klar til fremføring. 15.mai 1986 gikk teppet opp for publikum på Prince Edwards Theatre i London.

CHESS var Benny Anderssons og Bjørn Alveus' første prosjekt etter ABBA; en musikal i samarbeid med tekstforfatteren Tim Rice. Handlingen er sentrert rundt et sjakk-mesterskap mellom Amerikaneren og Russeren. Deler ble skrevet som en metafor til den kalde krigen, og Chess havnet på hitlister og scener over hele verden.

Den originale innspillingen av Chess har sangere som Elaine Page (Florence), Murray Head (Amerikaneren), Tommy Körberg (Russeren) og Barbara Dickson (Svetlana) i hovedrollene. Ved den originale Broadway innspillingen ble innspillingen supplert med The Story of Chess, Someone Else's Story og Lullaby.

HANDLINGEN

HANDLINGEN

Musikalen CHESS er romantisk trekantshistorie lagt til et internasjonalt sjakk-mesterskap mellom en amerikaner og en russer. Amerikaneren (ingen av spillerne hadde navn ved den første utgivelsen) og hans nærmeste medhjelper Florence ankommer Merano for å forsvare hans tittel som verdensmester i et mesterskap med Russeren.

Florence og Amerikaneren er "verdens beste venner og team", men forholdet er i ferd med å rakne på grunn av Amerikanerens selvopptatte oppførsel.

Det første spillet blir stoppet på grunn av ufine taktikker. Florence forsøker å mekle mellom spillerne og arrangerer et lite toppmøte, og i de romantiske omgivelsene faller russeren og Florence for hverandre.

Amerikaneren oppdager hva som skjer, de krangler og Florence forlater ham. Russeren vinner mesterskapet og får politisk asyl.

Et år senere er Russeren og Florence sammen i Bangkok for å forsvare hans tittel mot en ny sovjetisk utfordrer. Amerikaneren er nå TV kommentator.

Russeren misliker presset fra mediene, og når Svetlana blir sendt til ham fra Sovjet til Bangkok, forteller han Florence at de må skille lag. Amerikaneren har bestemt seg for å vinne Florence tilbake og konfronterer Russeren på TV.

Senere presser Amerikaneren ham med at sovjeterne vil gå ut med fakta om Florences far dersom Russeren ikke taper. Men - det er sjakkspillet som betyr mest for Russeren og han gir seg ikke og vinner. Seieren har sin bakside: forholdet til både Svetlana og Florence er ødelagt. Russeren og Florence skilles som gode venner i en "happy ending".

AKT 1

1. MERANO (Kor)

Verdensmesterskapet i sjakk skal starte i tyrolerbyen Merano i Nord-Italia, og byens innbyggere er stolte og glade.

2. WHERE I WANT TO BE (Russeren og Molokov).

Den amerikanske tittelforsvareren holder pressekonferanse der han avfeier den sovjetiske opponenten på en aggressiv og uhøflig måte. Russeren som ser dette på TV sammen med sin KGB-ansatte assistent Molokov, mener det er ren taktikk fra Amerikanerens side selv om Molokov synes at mannen er gal. De reflekterer over glasnost. Russeren er lei av alt og filosoferer over sin egen vei mot toppen.

3. THE OPENING CEREMONY (Orkester).

Så er den fargerike åpningsseremonien i gang. Turneringslederen lager et poeng av at han bestemmer, på samme tid som pressen, politikere, handels- og forretningsfolk kjemper for å få mest mulig utbytte av det hele.

4. A MODEL OF DECORUM AND TRANQUILITY (Solokvartett).

Turneringslederen forklarer mesterskapsreglene, men det tar for lang tid og Amerikaneren marsjerer demonstrativt ut. Ingen er mer fornærmet enn assistenten hans; Florence. Hun må være igjen for å forsvare hans uforsvarlige oppførsel mot Molokovs heftige protester. Hun møter her Russeren for første gang og Russeren viser forståelse for hennes situasjon. Turneringslederen bare fortsetter med å gjenta reglene.

5. NOBODY'S SIDE (Amerikaneren og Florence).

Tilbake på hotellet forteller Florence Amerikaneren at hun ikke vil finne seg i slik oppførsel. Han på sin side mener at hun har like stor grunn til å mislike russeren som ham. Florence er nemlig født i Ungarn, men måtte forlate landet sammen med sin mor under opprøret i 1956. Hun prøver å finne ut hva som skjedde med faren som forsvant da opprøret ble knust. Amerikaneren møtte hun i en turnering i England for syv år siden, og har siden arbeidet for ham. Selv om de er omtrent jevngamle ser de ut til å ha et mor-sønn forhold. Krangelen deres forsterker troen på at den eneste personen hun alltid virkelig kan lite på, er henne selv.

6. CHESS (Orkester).

Sjakkduellen starter. Spenningen bygger seg opp og kulminerer i et utbrudd der sjakkbrettet flyr gjennom luften og spillet nesten utarter til slåsskamp. Begge spillerne går før de farer helt sammen.

7. MOUNTAIN DUET (Russeren og Florence).

For å få spillet i gang igjen avtaler Florence og Molokov et møte mellom Amerikaneren og Russeren på en restaurant litt oppe i fjellet. Da møtet skal finne sted er Russeren sen og Amerikaneren går i sinne. Russeren kommer like etter og han og Florence blir snart tiltrukket av hverandre.

7a. FLORENCE QUILTS (Florence og Amerikaneren).

Amerikaneren kommer etter hvert tilbake, og etter en del forhandlinger blir de enige om å fortsette spillet. Det går dårlig for Amerikaneren og han skylder på Florence. Hun svarer med at hun vil forlate ham, men Amerikaneren vil ikke fire.

7b. SOMEONE ELSE'S STORY (Florence).

Balladen er fra den senere Broadway-oppsetningen av Chess. Florence er ulykkelig over oppbruddet. Hun plages av dårlig samvittighet for sin manglende lojalitet, men vet samtidig at hennes råd til enhver annen kvinne isamme situasjon ville vært å gå umiddelbart. Denne innsikten smerter henne.

8. EMBASSY LAMENT (Kvartett).

Etter kampen stiller den nykronte russiske mesteren opp på en ikke nærmere angitt vestlig ambassade for å be om politisk asyl.

9. ANTHEM (Russeren, Kor).

Han får til slutt friheten og er sikker på at han har gjort det rette. Samtidig kan han ikke glemme sitt hjemland.

AKT 2

10. BANGKOK/ONE NIGHT IN BANGKOK (Amerikaneren)

Det er gått et år. Russeren er i Bangkok for å forsvare tittelen mot en ny russisk utfordrer. Amerikaneren og noen lokale folk diskuterer det uvanlige stedet for et mesterskap.

11. HEAVEN HELP MY HEART (Florence)

Florence og Russeren, som har vært elskere siden han forlot Sovjet, har diskutert hvorfor Amerikaneren er i byen. De har også snakket om avslaget fra Sovjet om utreisettillatelse fra USSR for hans kone Svetlana. Russeren går for å diskutere taktikk med sine sekundanter, og Florence er alene og tenker over deres fremtid sammen.

12. ARGUMENT (Florence og Russeren)

Molokov og hans team er nå sikre på at de nå har funnet en spiller som er pålitelig og som de kan stole på er en vinner som ikke vil ut av Sovjet. Deres nye mester er en merkverdig innadvendt type som ikke ser ut til å fungere skikkelig utenom når han spiller sjakk.

Russeren skal intervjues på TV og opplever til sin store forundring at det er Amerikaneren som spør ham ut om hans privatliv, om Florence, og om hans politiske ideer - aldri om sjakk. Til slutt får han vite (direkte på TV) at det er ordnet med at hans kone vil komme til Bangkok for å overvære konkurransen. Russeren stormer rasende ut.

Russeren og Florence ser på TV at hans kone Svetlana ankommer Bangkok. Dette bringer spenningen mellom dem til et klimaks.

13. I KNOW HIM SO WELL (Svetlana og Florence)

Russeren har sagt at han må forlate Florence så lenge kampen varer. Hun sitter alene igjen foran fjernsynet som fortsatt viser Svetlana på skjermen. De to kvinnes tanker dreies mot Russeren. Florence tenker på hvor godt hun kjenner elskereren som nettopp har forlatt henne. Svetlana tenker på hvor godt hun kjenner sin mann.

14. THE DEAL (Russeren og Amerikaneren, Molokov, Florence)

Amerikaneren trenger seg inn til Russeren og tilbyr ham en avtale. Florences far var nemlig en forræder, og hvis ikke Russeren taper, vil han avsløre dette. Russeren kaster ham ut. Amerikaneren forsøker da å bruke sin viten til å vinne Florence tilbake; at de igjen kan bli tidenes par, og at han kan gi henne ny informasjon om hennes far (han vil ikke si om det er gode eller dårlige opplysninger), men også hun gir ham avslag.

15. PITY THE CHILD (Amerikaneren)

Frustrasjon og avslaget fra Florence utløser en eksplosjon av selvmedlidenhet og sinne hos Amerikaneren.

16. ENOGAME (Kor, Molokov, Amerikaneren, Russeren, Florence)

Det avgjørende spillet i mesterskapet begynner. Molokov og Amerikaneren har en samtale som avslører at de har vært sammen mot Russeren, skjønt av ulike årsaker. Florence; som ikke vet hvilket press Russeren er under, synes hans besettelse om seier dreper kjærligheten til henne.

THE ENDGAME (Russeren, Svetlana)

Russeren har utfordret alle og spilt som i en drøm og knekket sin motstander. Han gleder seg over at hans mange motstandere har mistolket hans evne til å vinne. Han kan ha feilet i sitt privatliv, men hatt suksess i sitt profesjonelle, offentlige liv - og han vet at dette er det eneste han egentlig vil.

Han jubler over seieren, men selv om folkemengden hyller ham og hans kone prøver å få kontakt med ham, så føler han seg tom innvendig. Han forakter seg selv for måten han prøver å tilfredsstille sine egosentriske ambisjoner og begjær. Det gjør også Svetlana; alle muligheter til forsoning mellom dem er borte. Begge vedkjenner; hun med bitterhet, han med resignasjon, at deres eneste forpliktelse heretter er til seg selv.

17. EPILOG (Florence, Russeren, Kor)

Russeren har for første gang tenkt karriere fremfor noe annet, mens det for Amerikaneren har snudd helt om. Han kan knapt tenke sjakk lenger, og innser at slaget om Florence er tapt selv om hennes forhold til Russeren er over. Han planlegger hevn. Samtidig planlegger Molokov en passende behandling for sin mislykkede medsammensvorner.

YOU AND I/THE STORY OF CHESS. (Florence, Russeren, Kor)

Men er forholdet egentlig over?

Florence og Russeren reflekterer samtidig, en hver for seg, over det de trodde var en lykkelig historie; for på samme måte som i sjakk kan spillet i kjærlighet bli spilt i nesten uendelige variasjoner. Kanskje dette bare var et av de mange spillene som endte med sjakk matt. "Men vi fortsetter å late som om historier som vår har lykkelig slutt". Etter dette oppsøker Amerikaneren Florence. Han har nyheter til henne...

18. MERANO REPRICE (Kor)

OPTIKER SVABØ SYNSAM

Vågsalm. 8
55 32 61 50

Strandgt. 18
55 31 69 51

Lagunen
55 13 48 90

SYNSAM - SE OG BLI SETT

SIGURD ZIEM A/S
VARME • MILJØ • ENERGI

JANØR

HENNIG-OLSEN

Kremen av iskrem!

Tone Kvam Thorsen - Florence

Alten Tone Kvam Thorsen er oppvokst i Sandnes og bosatt i Bergen. Utdannet ved musikklinjen, Bergen Pedagogiske Høgskole, høyere sangpedagogisk eksamen NMLL og videre sangstudier England, Tyskland og Nederland. Deltok i etableringen av Opera Bergen i 1982 og har siden arbeidet i ledelsen med over 70 operaoppsetninger i Bergen. Solist i kirkemusikalske verk, messer og kantater, ved symfoniske konserter, opera og musikaler. Solist med bl.a Bergen Filharmoniske Orkester, Stavanger Symfoniorkester, Domkirkens Orkester, Collegium Musicums Orkester, Amadeus Orkesteret i Wien og Praha Symfoniske Kammerorkester. Konserter og opera i Danmark, Eritrea, Egypt, Estland, Romania, Østerrike og Tsjekkia. Har fremført operaroller som Olga (Eugen Onegin), Talskvinne (Pizzettis Assasino nella Cattedrale), Lucia (Cavalleria Rusticana), Marthe i (Faust), Maria (Porgy and Bess), 3.Dame (Die Zauberflöte), Mary (Der fliegende Holländer), Carmen og Mercedes (Carmen), Barbara (Korngolds Violanta) samt hovedrollene som Madame Flora (Baba) i Menottis The Medium og Anna i Die SiebenTodsünden av Weill/Brecht.

Marc Heller - Russeren

Den amerikanske tenoren Marc Heller vokste opp med teater og musikaler og fra ung alder opptrådte han i New York og regionalt i USA. De siste årene har han utøvet innenfor klassisk musikk. Hans debut i Carnegie Hall var Rodolfo i "O Soave Fanciulla" med Skitch Henderson og the New York Pops. Han har opptrådt ved New York City Opera, New York Chamber Opera, Knoxville Opera, Nashville Opera, Michigan Opera Theatre, Lyric Opera of Kansas City, Arizona Opera, Minnesota Opera, Baltimore Opera, Opernhaus Halle (Tyskland) Austin Lyric Opera, Greensboro Opera, Utah Opera, Opera Theatre of Connecticut, Teatro Municipale i Brazil. Hans roller omfatter blant annet Rodolfo (La Bohème), Romeo (Gounods Romeo og Julie), Duca di Mantova (Rigoletto), Don José (Carmen), Greve Vaudemont (Iolanta), Don Ottavio, Riccardo (Maskeballet), Gerald (Lakme) og Pinkerton (Madama Butterfly). Marc Heller gjestet Bergen i rollen som Cavardossi i Vest Norges Operas sommeropera Tosca på Bergenhus Festning i 2004.

Attila Serbán - Amerikaneren

Den ungarske sangeren Attila Serbán har studert sang med professor Eszter Horváth og danserutdannelse fra Dance Academy faculty of pedagogue of dance. Han var solodanser ved et russisk dansensemble i to år. Attila Serbán har opptrådt i roller som Rudolf (Elisabeth) ved Theater an der Wien, Hud (Hair) ved Csonkonai Theatre Debrecen, Angel (Rent) ved Piccolo Theatre, Chino (West Side Story) ved Open Theatre Budapest, Simon (Jesus Christ Superstar) ved Móröz Zsigmond Theatre, Nero (Starmakers) ed Jókai Theatre Békéscsaba, Padre (Man of La Mancha) ved Open Air Theatre Diósgyőr, Johann James Heller (Atlantis) ved Topicarium Theatre og har vært solist i Evita på turné i Tyskland, Østerrike, Sveits, Luxemburg og Nederland. Han også vært solist ved den Ungarske Statsoperaen i Ránkis King of Pomádé og i Carmen på turné i Japan.

Balázs Póka - Molokov

Balázs Póka er ledende baryton ved den Ungarske Statsoperaen. Han er utdannet ved det Medisinske Universitet i Budapest, og har arbeidet som radiolog i mange år. Deretter ble han medlem av Statsoperaen i Ungarn. Póka har et vidt repertoar og synger opera, oratorier, lieder, operette og musikaler i Ungarn og i utlandet. Han har medvirket ved en rekke LP/CD-innspillinger og TV produksjoner. Fra opera- og musikalrepertoaret nevnes Luna/Trubaduren, Germont/La Traviata, Rene/Maskeballet, Malatesta/Don Pasquale, Onegin/Eugen Onegin, Marcello, Chaunard/La Boheme, Lescaut/Manon Lescaut, Valentin/Faust, Silvio/Il Pagliacci, Escamillo/Carmen, Figaro/Firgaros Bryllup, Don Juan/Don Giovanni, Jack/Porgy and Bess, Cats/Old Deutronomi, Aspects of Love/George, Jesus Christ Super.star/Pilatus. Engasjement ved de kjente operascer som Scala i Milano, Palermo, Bergamo, Tongere, Antwerpen, Liege, Nice, Bordeaux, Lyon, Graz, Festspillene i Bregenz, Innsbruck, Dublin, Wexford Festivalen, Statsoperaene i Praha og Zagreb. Póka har tidligere gjestet Bergen i rollen som Dandini i Vest Norges Operas La Cenerentola ved Den Nationale Scene i 2002.

Katrine Lunde Mackenzie- Svetlana

Sangeren og skuespilleren Katrine Lunde Mackenzie er født på Stord og er utdannet i Norge, Ungarn og Østerrike. Hun har vært sanger og skuespiller i en rekke oppsetninger i Østerrike, Tyskland, Belgia, Storbritannia og Norge. Bl.a. medvirket i Les Miserables som Fantine og i den kritikerroste Anonymous Society basert på sanger av Jacques Brel. I Norge har hun medvirket i musikaler på Den Nationale Scene, Trøndelag og med Riksteatret, der hun bl.a. spilte Maria/Jesus Christ Superstar, Maureen/Rent og Hodel/Spelemann på taket. Katrine Lunde Mackenzie er bosatt i Bergen og har medvirket i ulike teaterproduksjoner, her nevnes Sangen om Gjest, Elvis on my mind og Cornelis Vresswijk-forestillingen Ballader og Grimascher. Denne sommeren har hun medvirket i oppsetningen "Some Girls Are Bigger Than Others", musikkteater basert på sanger av Morrissey og Marr ved teatret Lyric Hammersmith i London.

BYGGMAKKER

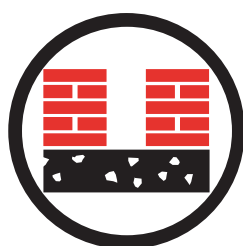
- ET SMART STED Å BEGYNNE:

- Stort vareutvalg • Tips og Råd
- Utstilling • Kvalitet • Fagfolk

BYGGMAKKER

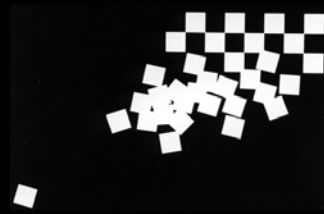
TELEFON 55 33 32 00

BRØDRENE ULVESETH AS

MURMESTER OG ENTREPRENØRFORRETNING

DEN INTELLEKTUELLE SPORT

”It is a game too troublesome for some men's brains,
too full of anxiety...
and besides it is a testy and choleric game
and very offensive to him that loseth the mate».

Denne beskrivelsen av sjakk frå Robert Burtons «Anatomy of Melancholy» skrivde i 1626 synest å vera like treffande i dag som før. Spesielt i dei siste åra har det sindige gentlemannsspelet utvikla seg til ein internasjonal konkurransesport. Det fører med seg personlege motsetnader og ei internasjonal rivalisering som vi vanligvis assosierer med meir energiske og fysiske aktiviteter. Utan nokon ball å sparka eller musklar å forstrekka fører den intense konsentrasjonen til kjensler og press som berre sjakkspelaren sjølv opplever. Av og til er det heilt naudsynt at det koker over, spesielt når innsatsen er høg.

Sjakkspelet kan sporast attende til ein stad nordaust i India, der det oppstod rundt det sjuande hundre-året., og har vore spelt i uformelle samanhengar sidan den tid. Spelet fekk ei anna rolle å spela då engelskmannen Howard Staunton fekk ideen til ei internasjonal turnering. Han ville samla alle dei beste europeiske spelarane til kamp i London. Staunton vart halden for å vera den beste i verda, men i denne tevlinga var det tyskaren Adolf Anderssen som vann. Staunton hevda at han tapte på grunn av arbeidspresset, manglande trening og at han også var med i leiinga av turneringen. Slik starta han den edle tradisjonen med unnskyldningar frå tapande mesterar.

I 1858 vart dei sjølv gode europeiske sjakkmeisterane rysta av ein 21 år gammal amerikanar som beitte Paul Morphy. På si eitt år lange reise til Europa briljerte han med knusande sigrar over alle dei sterkaste spelarane, medrekna Anderssen sjølv. Berre Staunton greidde å unngå nederlag ved aldri å sette seg ved spelebordet. Ved kjapt fotarbeid og forfina forhandlingsteknikk kom han seg unna alle utfordringane. Morphy vart teken imot som ein helt i USA, men spelte aldri seriøst sjakk sidan. Han var irritert på Staunton, og superlativane som hagla over han førte berre til meir mismot og paranoia. Trass i at Morphy hadde vist verda at han var overlegen på sjakkbrettet, vart han aldri offisielt utnemnt til verdsmeister. Den tittelen eksisterte rett og slett ikkje.

Ikkje før ein mann arrogant nok berre kom og gjorde krav på han. Denne mannen var Wilhelm Steinitz frå Austerrike.. Han var ein påståelig og kranglevoren type som halta, ein liten kropp med eit stort hovud. Han slo alle sine største rivalar, og ingen kunne diskutera retten hans til å ta verdsmeistertittelen då han skapte si eiga krone i 1886.

Sidan då har kampane om verdsmeisterskapen vore toppen av internasjonal sjakkkonkurranse. Meisteren, som sit komfortabelt på trona si, vert vanlegvis møtt av ein yngre utfordrar. Dei to sit ansikt til ansikt over sjakkbrettet fem timar om dagen i ein kamp som kan vara i to eller tre månader, heilt til talet på spel er tilstrekkeleg.

Steinitz regjerte i åtte år før han måtte gi tapt for talentet Emanuel Lasker, meir enn tretti år yngre. Etter Lasker heldt Capablanca, den kubanske diplomaten, fram i den ærefulle rolla. Han vart følgt av namn som Valentino i 1920-åra, Alekhine (som introduserte litt gift i spelet med den tru at det gjekk betre hvis du hata motstandaren din), den geniale hollendar Dr.Euwe som lånte tittelen for nokre år frå Alekhine heilt til sistnevnte vart edru og vann trona tilbake på ein mjølke diett.

Alekhine døydde i 1946 medan han framleis hadde tittelen. Men då hadde sjakkverda forandra seg. Rusarane var klare til å ta over. Den enorme støtta som sjakk fekk i Sovjet etter revolusjonen, gjorde spelet til ein nasjonalsport. Millionar av spelarar studerte sjakk og deltok i organiserte konkurransar. Mikhail Botvinnik vart krona som den første i ei rekkje russiske meistarar: Smyslov, Tal, Petrosian og Spassky. Sistnemnte fekk behalda tittelen i Moskva til 1972 då ei ny æra starta.

Spassky sin utfordrar var det amerikanske sjakkgeniet Bobby Fisher. No var det ikkje ein kamp mellom kjedelege russarar, men mellom aust og vest. Og valet av amerikanaren i dette spelet kunne ikkje vore betre. Fisher var svært oppteken av seg sjølv, og klagde på det meste; på fargane på sjakkbrettet (han likte gult og grønt best), tilskuarane sat for nær, og det vart for mykje bråk av dropspapira til ungane og filmapparata som surra rundt. Han forlangte også å få sin eigen stol flydd til Island, der kampen skulle foregå.

Spassky på si side, heldt seg rolig. Berre ein gong miste han fatninga; då han forlangte at lampen over bordet skulle undersøkjast for å sjå om han inneheldt elektroniske apparat som kunne øydeleggja konsentrasjonen hans. Lampen vart skrudd frå kvarandre og røntgenundersøkt, men alt dei fann var to døde fluger.

Fisher spelte rollen som ein pengegalen amerikanar til det perfekte. Han dukka opp i siste minutt, lokka fram frå sin gøymestad av den britiske finansmannen Jim Slater som la til 50 000 pund i premiepotten. Spassky var den perfekte gentlemann, og som ein gentlemann tapte han. Men – som Morphy – spelte Fisher aldri meir.

Fire år seinare, då det vart krevd ny tittelkamp, stilte Fisher 179 vilkår for i det heile å delta. Av desse kunne det internasjonale sjakkforbundet berre sjå seg i stand til å oppfylle 178. Dette syntest Fisher var urimeleg oppførsel frå forbundet si side, han godtok ikkje kampreglane og måtte gje slepp på trona. Verdsmeistertittelen gjekk då tilbake til Russland og Anatoly Karpov.

Sidan denne ikkje-kampen i 1975 har Karpov hatt to hatoppgjer med Viktor Korchnoi. Han er tidligare russar, men hoppa av i 1977, og har derfor blitt stempla som forrædar av det sovjetiske sjakketablisementet. Dei politiske overtonane i Karpov-Korchnoi kampane gjorde til og med Fischer-Spassky tamme i samanlikning. Då dei møttest på Filippinane i 1978 vart det for første gong funne nødvendig å konstruera eit spesialbord som forhindra at spelarane sparka kvarandre. Påstandane flaug fram og tilbake mellom motspelarane, og hallen vart eit sirkus for eksentrikarar og skrullingar, ivrige etter å vera med på leiken; Vart Korchnoi verkeleg hypnotisert til å spela dårleg av ein vond parapsykolog? Eller hypnotiserte denne mannen Karpov til å spela betre enn normalt? Skjulte fargen på Karpov sin yoghurt ein bodskap? Kvifor vart Korchnoi trent til å stå på hovudet av to mystiske lassisar i oransje klede som vart klaga for mordforsøk? Dette var bare nokre av dei bisarre spørsmåla som la ein ny dimensjon til sjakkspelet gjennom desse kampane i verdsmeisterskapen.

På ny raser kampen mellom russarane. Opprøraren Kasparov mot mesteren Karpov. Enda eit oppgjer med sterke personlege overtonar. Kampen mellom det uortodokse, til tider geniale og det etablerte og grundige.

fritt etter W.R. Harston,
Internasjonal Meister